

3

Islands Skovsag III.

Skovsagen i 1902

Af

C. E. Flensborg

Første publikation:
Tidsskrift for Skovvæsen Bd. XV.
København 1903

Indhold

Indledning.....	Side	3-3
I. Plantningsforsøgene	„	3-5
1. Þingvellir Plantage	„	3-5
2. Plantagen ved Grund	„	3-9
3. Plantagen ved Háls	„	3-13
4. Almindelige Bemærkninger	„	3-15
II. Indhegning af Kratskove og Planteskoler	„	3-19
1. Skoven ved Háls	„	3-19
2. Skoven ved Hallormsstaður	„	3-22
3. Plantagen og Planteskolen ved Rauðavatn	„	3-25

Islands Skovsag i 1902.

Af
C. E. Flensborg.

I Fortsættelse af mine tidligere Meddelelser om Islands Skovsag skal jeg her omtale, hvad der er foretaget i 1902.

Som meddelt bevilgede Alþingi i Sommeren 1901, paa Forslag af Kaptajn Ryder og Professor Prytz, 11.000 Kr. til Fremme af Skovsagen. Pengene bevilgedes for de 2 Aar 1902 og 1903 saaledes, at det første Aar skulde bruges 6.000 Kr. og det andet Aar 5.000 Kr. Pengene bevilgedes formelt til den islandske Regering, medens Kaptajn Ryder og Prof. Prytz paatog sig Overledelsen af Forsøgene i Overensstemmelse med det af dem indgivne Forslag til Alþingi, lige som de anmodede mig om at tage til Island og forestaa Ledelsen af Arbejderne deroppe efter Forhandlinger med dem.

De 6.000 Kroner for 1902 skulde bruges dels til Indhegning af gode Kratskovarealer, dels til Paabegyndelsen af 2 Plantereskoler, en i Nærheden af Reykjavík og en ved Hallormsstaður paa Østlandet, samt til at vedligeholde de allerede paabegyndte Plantninger ved Þingvellir, Grund og Háls. Hovedvægten blev efter Altingets Ønske lagt paa Indfredningen af Dele af de gamle Kratskove ved Háls og Hallormsstaður i saa stor Udstrækning, som det kunde ske med de nødvendigvis kostbare Hegn.

For at udføre de omhandlede Arbejder foretog jeg i Tiden

fra 27de April til 22de August 1902 en Rejse til og paa Island, idet jeg, som imidlertid i 1902 var bleven ansat ved Hedeselskabet, ved Bestyrelsens Velvillie og Interesse for Sagen fik fornøden Orlov herfra.

Aaret 1901-02 var et saakaldet Isaar og Vejrforholdene om Vinteren vare derfor ret unormale og ejendommelige, hvilket naturligvis har øvet sin Virkning paa al Plantevækst.

Efteraaret 1901 forløb nogenlunde normalt, men ved Jule-tid lagde Grønlandsisen sig omkring de nordlige, nordvestlige og nordøstlige Dele af Landet, som den med enkelte Avbrydelser fuldstændigt blokkerede til sidst i Maj. Enkelte Steder paa Nordvestlandet holdt den sig endog saa længe som til Begyndelsen af Juni. Det kan ikke være andet, end en Op-hobning af saa store Ismasser omkring Landet maa øve sin Indflydelse paa dettes Klima. Vinteren har derfor ogsaa paa Sydlandet været forholdsvis haard med megen Frost og Sne, der dækkede Dale som Fjelde langt hen paa Foraaret; dette kom naturligvis meget sent, og som Følge af Isens Nærhed var det meget koldt, regnfuldt og taaget. Endnu saa sent som den 14-15de Maj faldt der ude ved Þingvellir voldsomme Snebyger. De unge Planter, der om Vinteren stode Fare for at ødelægges af den stærke Frost og Sne, vare nu udsatte for at ødelægges af den overvældende Fugtighed som Følge af de smeltende Snemasser og det regnfulde Vejr. Jordbunden var i Foraaret i høj Grad opblødt, lige som Veje og Elve i lang Tid vare ufarbare.

Den egentlige Sommer i 1902 paa Sydlandet har derimod efter Isens Forsvinden været forholdsvis god med usædvanlig mange Solskinsdage i Juni og Juli og derfor ret varmt Vejr, selv om Temperaturen i Virkeligheden ikke var særlig høj. Dette gælder imidlertid kun Egnen omkring Reykjavík; paa Nord- og Østlandet har Sommeren været ualmindelig kølrig og daarlig for Vegetationen.

Have Vinter og Foraar saaledes som Helhed ikke været særlig heldige for Plantevæksten, har Vejrliget dog paa Sydlandet medført den Fordel, at den ellers saa almindelige og

Pingvellir Plantage.

skadelige Foraarsfrost ikke i Aar har gjort saa megen Skade. Dels bleve Planterne ikke af nogen tidlig indtrædende mild Periode lokkede til at vaagne til Liv for tidlig, og dels kom Foraaret saa sent, at Faren for stærk Frost var nogenlunde forbi, da der endelig begyndte at komme lidt Varme i Luften.

I. Plantningsforsøgene.

1. *Pingvellir Plantage.*

Den stærke Vinterkulde i Forbindelse med Beliggenheden af Plantagen ved Pingvellir har dog været Aarsag til ret kedeligt Uheld. Som det maaske vil erindres fra tidligere Meddelelser om denne Plantage, løber en lille Elv, Öxará, i Klippepalte langs med Plantagens vestlige Grænse. I Foraaret ved Tøbrud, da Elven var svumlet stærkt op, medførte den saa store Ismasser, at dens oprindelige Leje noget neden for Plantagen tilstoppedes. Dette havde til Følge, at Vandet søgede et nyt Løb trængte igennem den delvis af Lava og Klippestykker dannede hule Bølge, der skiller Plantagen fra Klippekløften Almannagjá, hvorefter det søgte over Plantagens Grund og tilbage til sit Leje. Vandet er paa denne Maade løbet midt igennem Plantagen og har paa sin Vej i en Bredde af c. 70 Fod del bortskyllet, dels begravet de derværende Planter med Sand. Samtidig bortreves et stort Stykke af Hegnet, saaledes at Faarene derefter fik fri Adgang til Plantagen og de fuldstændiggjorde Vandets Ødelæggelser ved at bide Topskudet af en Del Graner og Fyr.

Efter boende Folks Udsagn skal det, saa vidt de mindes, ikke tidligere været hændet, at Elven har søgt et nyt Leje. Derfor er det at haabe, at det kun er de usædvanlige Forhold i 1902, der have foraarsaget Ulykken.

Beklageligt er det, at det ved denne Lejlighed netop er gaaet ud over de bedste Graner og Fyr, som ere blevne slemt medtagne af Faarene.

Naar man ser bort fra dette Uheld, som forhaabentlig ikke

gentager sig, var Tilstanden dog ret Tilfredsstillende i Betragtning af de højst ugunstige Vejrforhold i Vinter og Foraar. Alle Rønnene baade de fra 1900 og 1901 vare levende og ret kraftige med gode Knopper, ligesom Skuddene fra i Fjor, der vel vare smaa, næsten alle vare blevne modne og derfor ikke havde taget videre Skade af Frostene. Alle de i Fjor udplantede Cembrafyr vare ligeledes friske og tilsyneladende kraftige, ihvorvel en Del af dem vare frosne op og laa oven paa Jorden kun fæstede til denne ved Rodspidsen.

Polargranerne fra Trolleborg, der var meget tarvelige ved Udplantningen, havde dog klaret Vinteren nogenlunde, hvori- mod en hel Del af dem desværre vare blevne afbidte af Faarene. Det synes imidlertid som om denne Kost ikke har smagt Faarene særlig godt, da de afbidte Skud og Knopper som Regel fandtes liggende ved Siden af Planterne.

Hvid- og Rødgranerne vare derimod, som forventet, næsten alle udgaaede. Jeg tvivler ikke om, at det ad Aare vil lykkes at faa disse Planter eller særlige Varieteter af dem til at trives heroppe; men først naar man kan faa Planter tiltrukne i de under Anlæg værende Planteskoler.

De fleste af Pilene vare levende, skønt en Del af Skuddene fra i Fjor vare frosne ned. Aspene derimod vare næsten alle døde. Dette er dog ikke særlig mærkeligt, da det selv herhjemme er forbundet med store Vanskeligheder at forsende Rodskudsplanter af dette Træ.

De i Fjor (1901) udplantede Bjergfyr havde lidt meget i Vinter, og en stor Del af dem vare udgaaede. Derimod vare de Bjergfyr og Balsamgran, der havde overlevet Vinteren 1900–1901, ret kraftige og synes nu at være nogenlunde akklimatiserede. De havde veludviklede harpiksrige Endeknopper, som endnu i Maj Maaned ikke vare udsprungne. De Bjergfyr og Graner, der stammede fra Plantningen i 1899, og som i Fjor vare ret kraftige, vare vel ogsaa nu levende, men vare slemt medtagne af Faarene.

Som omtalt i min Beretning fra i Fjor blev der i Sommeren 1901 udsaaet en Del forskelligt Træfrø i denne Plantage. Frøet,

der blev saaet i gravede Render, kom godt op, og de unge Planter bleve i Vinter dækkede med Mos og Birkeris. Eftersynet i Aar viste imidlertid, at der vil være vanskeligt her med et godt Resultat at saa paa Friland i denne raa, temmelig svære og fugtige Jord, hvor de unge Planter dels i høj Grad ere udsatte for Opfrysning, dels plages af stærk Græsvækst. De smaa Birkeplanter, der i Fjor Efteraar stode saa smukt, vare saa godt som alle forsvundne, dels ødelagte af den store Fugtighed i Forsommeren, dels frosne op i Løbet af Vinteren. En Del af Rød- og Hvidgranerne vare dog ret gode, lige som ogsaa Frøplanterne af Bjergfyr havde holdt sig ret godt. Bedst vare Balsamgran og *Abies nobilis*, der ikke havde taget synderlig Skade.

Opfrysning har i Aar som i Fjor anrettet følelig Skade her i Plantagen, især er det gaaet ud over Naaletræerne. Den væsentlige Grund til, at Forsøgene med Naaletræerne falde saa lidt heldigt ud, maa tilskrives denne Ulempe. Erfaringen synes at tyde paa, at disse Opfrysninger om ikke helt saa dog til Dels ville kunne hindres ved, at der bruges store kraftige omskoledede Planter i Stedet for de smaa 2/o Planter, som hidtil ere anvendte, fordi de lettere lade sig forsende.

Omskoledede Planter ere imidlertid baade dyrere og vanskeligere at forsende saa langt; det vil derfor formentlig være det rigtigste at vente med yderligere Forsøg med Naaletræer i stor Stil, indtil man kan faa Planter fra islandske Planteskoler. Endelig kan man, som jeg senere skal omtale under Plantagen ved Grund, betydeligt formindske Faren for Opfrysning og anden Frostskade ved at dække Planterne om Vinteren med Affald fra Kreaturfodringen eller andet Dækmateriale, hvilket kun vil medføre en forholdsvis ubetydelig Udgift, naar der er en Gaard i Nærheden.

De Planter, som her paa Sydlandet lykkes bedst og foreløbig ikke berede videre Skuffelser, ere altsaa de forskellige Rønarter, saavel alm. Røn som *Sorbus fenica*, *aria* og *scandica*. De lide kun i ubetydelig Grad af Opfrysning og lade sig meget let træde eller stikke ned igen, lige som de hurtigt blive

akklimatiserede og i Reglen faa deres Skud modne. Saa længe der maa arbejdes med indførte Planter, vil det formentlig være rigtigst her at bruge Røn i saa stor Udstrækning som muligt som Forkultur paa samme Maade, som Bjergfyr bruges paa de jyske Heder.

Jordbunden paa Þingvellir Plantage er meget leret og om Foraaret og Efteraaret saa vaad, at det er meget tvivlsomt, om det overhovedet nogen Sinde vil lykkes at opelske Træer af Fyr og Gran, Man vil derfor i det mindste foreløbig formentlig gøre rigtigst i overvejende at plante Røn.

Til Udfyldning af Plantagen ved Þingvellir medbragte jeg i Aar c. 4100 Planter nemlig:

2000 *Sorbus aucuparia* 1/0, 1400 *S. scandica* (el. *americana*) 1/0, 200 *Pinus cembra* 2/2, 200 *P. montana* 2/2, 100 Hvidgran 2/1 og 20 Pilestiklinger.

Planerne udplanteder hovedsagelig i den nordvestlige Del af Arealet, i det dog en Del brugtes til Efterbedring af de tidligere Aars Plantninger. Plantningen udførtes i helfyldte Huller 12 x 12 Tmr. med en indbyrdes Afstand af 2 Fod fra Midte til Midte og 3 Fod mellem Rækkerne.

Senere paa Sommeren, da jeg atter besøgte denne Plantage, havde jeg Lejlighed til at overbevise mig om, at alle Rønnene stode særdeles godt med kraftige Skud og Blade, de nyplantede *S. scandica* havde endog Skud paa c 6 Tmr. Det gode Sommervejr, som Sydlandet havde haft i Juni og Juli, havde øvet en fortrinlig Indflydelse paa disse Planter. Derimod saa flere af de nyplantede Fyr noget tørre og medtagne ud, lige som mange af Cembrafyrrene fra i Fjor vare døde, skønt de i Foraaret saa ganske godt ud efter at de vare stukne ned efter Opfrysningen.

Da Jorden paa Grund af den stærke Fugtighed i Foraaret mange Steder havde slaaet store Revner omkring Planterne, lod jeg nogle Børn igen træde disse til og samtidig fylde lidt Sand oven i Hullerne. Jeg anmodede derefter Præsten ved Þingvallakirkja om Efteraaret saa vidt muligt at lade alle Planterne dække med Affald fra Kreaturfodringen og en Blan-

Plantagen ved Grund.

ding af Hø og Gødning, som ikke let blæser af, eller i Mangel deraf alene med Lyng. Jeg haaber paa denne Maade at kunne forhindre en Del Opfrysninger samt tillige at forhindre Frostskader om Foraaret, da Planterne formentlig ville hindres af Dækningsmaterialet i at springe for tidligt ud.

Præsten lovede beredvilligt at paatage sig Udførelsen af dette Arbejde med sine Folk, lige som han i Foraaret med stor Imødekommenhed har givet mig og min Medhjælper Husly samt paa flere Maader bistaaet mig under Arbejdet og blandt andet ydet mig stor Støtte under de i Aaret vanskelige Arbejdeforhold ved Þingvellir.

Hegnet, der som omtalt paa en Strækning var bleven skyllet bort ved Oversvømmelsen i Vinter, lod jeg udbedre og istandsætte saa godt som muligt. Det vil dog til næste Aar formentlig være nødvendigt at underkaste det en Hovedreparation, idet Traadvævet mange Steder er meget daarligt.

2. Plantagen ved Grund.

Vejrforholdene paa Nordlandet have været noget lignende som paa Sydlandet, men naturligvis endnu mere paavirkende af Isen. Vinteren har derfor været ualmindelig haard og langvarig, saaledes at der næsten intet Foraar var. Endnu sidst i Maj og i Begyndelsen af Juni da jeg arbejdede i Plantagerne deroppe, havde vi om Natten undertiden 3–6° Frost med stærkt Snelag, saaledes at Jorden var frossen og hvid langt op ad Formiddage. Senere da Isen til Dels var forsvunden fra Vestlandet, blev Vejret noget mildere, men ofte optraadte en bidende kold Nordenvind med Snebyger. Sommer har der næsten ikke været i Aar. Denne, der ellers kan være saa god og smuk her i Øfjordsdalen, har i Aar været overordentlig kølig, ofte var Temperaturen kun 4–8° i Skyggen om Dagen. Først i Slutningen af August og i September Maaned blev Vejret mildere.

Selve Vinteren har dog ikke anrettet nogen videre Skade paa Plantningerne, da disse have været beskyttede af Sneen. Det kolde Foraar med stærke Frost om Natten samt den kø-

lige Sommer vil derimod formentlig ikke undlade at udøve en uheldig Indflydelse paa Plantningerne. En Del Planter have naturligvis faaet et Knæk af den stærke Nattefrost i Foraaret; men værre er det dog at den i sig selv kort Vækstperiode i Aar yderligere er bleven forkortet og tilmed har været saa lidt varm. Da jeg imidlertid forlod Nordlandet allerede i Juni Maanedes Slutning, vil jeg først til næste Aar kunne iagttage Følgerne af dette i enhver Henseende for Island abnorme Aar.

Ved min Ankomst til Grund den 26de Maj var Tilstanden i det store og hele ret god. Alle Cembrafyrrerne, plantede 1900 som 3 Aars Planter, vare særdeles kraftige og smukke og havde skudt forholdsvis godt i Fjor; de stode nu med kraftige Naale og veludviklede harpiksrige Endekopper. De havde i Vinter lige som forrige Vinter været dækkede omkring Roden med Mos. Derfor var ingen af dem frosne om eller endog blot løse. Rønnene fra 1900 vare ligeledes alle gode paa dette Tidspunkt, skønt ingen af den havde været dækkede. Kun enkelte havde løsnet sig lidt, lige som nogle af de sidste Aars Skud vare frosne. Derimod vare Rønnene fra 1901 ikke alle saa gode, rimeligvis fordi de ved Udpantningen vare meget smaa og ikke tilstrækkeligt forvedede. En del af dem vare opfrosne og en Del ligefrem dræbte af Frosten, hvilket formentlig atter er et Bevis paa, at man bør bruge saa store og kraftige Planter som muligt. Af Bjergfyrrerne vare de som havde været dækkede i Vinter, gode og kraftige, medens de øvrige, især de paa de mere lavtliggende Partier, ikke vare saa gode. Pilene vare derimod gennemgaaende ret vellykkede, hvorimod Aspene atter i Aar for største Delen vare udgaaede.

Lige som paa Þingvellir vare ogsaa her næsten alle Rød- og Hvidgraner udgaaede, hvorimod de fra 1900 overlevende Balsamgran og Lærk synes at trives vel. Jorden er formentlig ligeledes her for svær og vaad til Gran, lige som de unge Graner plages af den meget stærke Græsvækst. En væsenlig Grund til, at Rød og Hvidgran næsten aldrig slaa an, maa søges i den Omstændighed, at de ved Ankomsten til Island i Reglen ere meget daarlige. I 1901 vare de saaledes meget medtagne,

Plantagen ved Grund.

mange maatte kasseres og de, der bleve plantede, tabte Naalene kort efter. Uagtet de fleste dog begyndte at udfolde Knopperne, var jeg alligevel forberedt paa, at de efterhaanden vilde dø bort.

Ogsaa her paa Grund have Opfrysninger gjort en Del Skade i de Planterækker, hvor Planterne ikke have være dækkede i Vinter. Som det vil ses, har det vist sig, at de Forsøg, der i Vinter ere blevne gjort med at dække Planterne med et eller andet Dækningsmateriale, have haft en udmærket Virkning, idet næsten ingen af disse Planter have taget Skade hverken af Opfrysning eller af almindelig Frost. Jeg har derfor nu anmodet Ejeren af Grund om at foranledige, at alle Planterne i Vinter dækkes og lade Dækningsmaterialet blive liggende, indtil Faren for stærk Foraarsfrost nogenlunde er forbi. Som Dækningsmateriale er brugt dels Mos, dels saakaldet „Moð“ d.v.s. Affald fra Kreaturfodringen altsaa Rester af Hø iblandt lidt Gødning. Dette har vist sig at være bedre en Mos, baade skærmer de bedre og blæser ikke saa let af, naar det bliver tørt. Endvidere bevirker Gødningen, at det øverste Jordlag bliver mere porøst. Den Ulæmpe er der dog ved dette Dækningsmateriale, at det ofte indeholder en Del Grædfør, hvad der medfører noget Lugearbejde.

Det i 1900 og 1901 udsaaede Plantefrø var i det hele kommet godt op. Frøplanterne vare vel gennemgaaende meget smaa, men ret kraftige. Opfrysning har ikke gjort Skade her, fordi Frøplanterne i begge Vintre have været dækkede. Frøplanterne fra 1900 ere imidlertid saa smaa, at de endnu ikke kunne bruges til Udprøvelse.

Til Udplantning i denne Plantage medbragte jeg i alt 4000 Planter, nemlig 2000 *Sorbus aucuparia* 1/0, 1300 *S. scandica* 1/0, 200 *P. cembra* 2/2, 200 *P. montana* 2/2, 100 *Picea alba* 2/1 og 200 Pilestiklinger. Disse Planter brugtes hovedsagelig til Efterbedring af de foregaaende Aars Plantninger, saaledes, at der ikke foretoges nogen videre Udvidelse af det tilplantede Areal.

Trods den paa Grund af Isforholdene særlig langvarige Transport med Omladning og Oplagring forskellige Steder

havde Planterne som Følge af den i Aar særlig gode Indpakning ikke taget noget videre Skade. Konsul Havsteen havde med sædvanlig Elskværdighed taget sig af Planterne ved Ankomsten og anbragt dem i sin Kælder, hver der var tørt og luftigt; naturligvis har den langvarige Transport og Indpakning svækket dem noget; men de vare dog forholdsvis friske og ikke stærkt spirede.

Foruden disse Planter medbragte jeg hertil en Del Frø nemlig: 2 Kg. *Betula odorata* (Norsk avl), 4 Kg. *Sorbus aucuparia*, 1/2 Kg. *Caragana arborescens*, 1/2 Kg. *Pinus montana* 1/2 Kg. *P. cembra sibirica*, 1/2 Kg. *Picea excelsa borealis*, 1/2 Kg. *Picea alba*, 50 Gram *Pinus Murayana* (var. *Sargenti*) samt 4 Kg. *Sorbus americana* (Foræring fra Skovfrøkontoret)

Frøet blev bredsaet i hollandskegravede Striber, 2 Fod brede og 3 Fod fra Midte til Midte. Rækkerne bleve derefter dækkede med Mos, som blev fjernet, da Frøet var kommen op, hvorefter jeg anmodede Hr. Sigurðsson til Grund om igen at tildække dem til Vinter med „Moð“.

Hegnet om Plantagen havde lidt en Del i Vinter, idet mange af Traadene dels var blevne slappe, dels brudte særlig mod Syd vistnok som Følge af den store Mængde Sne, der var falden i Vinter. Paa Grund af Ejerens Paapasselighed var det dog lykkedes at holde Faarene ude. Ved Hjælp af noget Pigtraad jeg havde liggende paa Grund, fik jeg Hegnet nogenlunde udbedret.

I den sydøstlige Del af Plantagen, hvor Jorden er meget vaad, og Planterne derfor idelig fryse op eller drukne i Hullerne Foraar og Efteraar, lod jeg i Aar grave en 3 Fod dyb Grøft for at bortlede det overflødige Vand. Tillige haaber jeg, at denne Grøft vil faa en heldig Indflydelse paa den Del af det øvrige Areal, som falder her ned imod. Til Oplysning om, hvor højt de vandførende Lag ligge her, skal jeg bemærke, at da jeg i Haab om at finde noget Sand her gravede et Hul, løb dette, da jeg var kommen lidt over 2 Fod ned, pludseligt fuld af Vand, der som et Kildevand boblede op af Bunden.

Da Planterne lide meget under en ualmindelig stærk Græs-

Plantagen ved Háls.

vækst, lod jeg hakke nogle Tommer af Kanten af Hullerne, hvorhos jeg anmodede Ejeren af Grund om at slaa Græsset til Sommer paa de Steder, hvor det er kraftigst. Med lidt Forsigtighed kan det godt gøres Hjælp af de paa Island almindelige korte Leer.

3. *Plantagen ved Háls.*

I denne Plantage, der ligger paa en aaben Plads inde i Hálsskógur, var Tilstanden i det store og hele noget lignende som paa Grund. Rød- og Hvidgranerne vare næsten alle udgaaede eller meget svagelige, hvilket ligeledes gælder om Bjergfyrrerne; derimod vare Cembrafyr, Røn, Lærk og Pil gennemgaaende ret kraftige, lige som der ogsaa findes en Del gode Balsamgran og enkelte Asp. Hvis Planterne her have været dækkede i Vinger, er der stor Sandsynlighed for, at Tilstanden havde været langt bedre en paa Grund, da Háls Plantage ligger beskyttet. Uagtet Jordbunden her nærmest maa siges at være tør og forholdsvis let, har Opfrysning dog gjort en Del Skade.

Hvad der vanskeliggør Arbejdet her i Háls og bevirker, at Plantningen ikke giver saa godt et Resultat som Forventet, er det fremrykkede Tidspunkt, paa hvilket Plantningen maa udføres. Da jeg først maa plante ved Þingvellir paa Sydlandet og derefter tilbagelægge 8 Dages Rejse for at komme til Grund og saa først, efter at Arbejdet der er tilendebragt, kan komme til Háls, lykkedes det mig i Almindelighed ikke at paabegynde Plantningen her før i Begyndelsen af Juni. I Aar var Plantningen saaledes først tilendebragt den 7de Juni. Det kan ikke være andet, end at Planterne maa lide en Del ved denne sene Plantningstid, idet mange af dem ere begyndt at spire i Indpakningen, enkelte ere endog mugne og andre døde.

Som omtalt i min Beretning for 1901 plantede jeg her c. 300 unge Birkeplanter, som jeg lod grave op med Klump inde i Skoven. De trives fortrinligt, have skudt godt og synes i det hele at udvikle sig til gode Planter her inden for Hegnet. Jeg tog derfor i Aar igen c. 400 Skovplanter 1-2 Fod høje og flyt-

tede dem inden for Hegnet. Uagtet disse store Planter allerede vare begyndt at springe ud, lykkedes Omplantningen dog godt.

Til Udplantning i Plantagen ved Háls medbragte jeg i Aar c. 4000 Planter af til Dels de samme Arter som til Grund og Þingvellir. For saa vidt Planterne ikke benyttedes til Efterbedring af den forhaandenværende Plantning, udplantedes de i Huller paa 12 x 12 Tømmer med en indbyrdes Afstand af 3 Fod fra Midte til Midte og 3 Fod mellem Rækkerne.

Endvidere medbragte jeg hertil en Del Frø nemlig: 1 Kg. *Betula odorata* (norsk Avl), 3 1/2 Kg. *Sorbus aucuparia*, 1/2 Kg. *Caragana arborescens*, 1 Kg. *Pinus montana*, 1/2 Kg. *Larix europæa*, 1/2 Kg. *Picea excelsa borealis* samt 4 Kg. *Sorbus americana*. Endelig havde jeg af landfogeden Hr. Thorsteinsson i Reykjavík modtaget 1 Kg. *Sorbus aucuparia* af islandsk Avl, som jeg ligeledes brugte her.

Frøet blev udsaaet i hollandsk gravede Striber 1 1/2 Fod brede og 3 Fod fra Midte til Midte. Rækkerne bleve derefter dækkede med Birkeris. Inden jeg udsaaede Rønnebærrene, lod jeg baade her og paa Grund Folkene gnide disse stærkt med Sand i den Hensigt at fremme Spiringen, da Frøet ellers i Reglen ligger 1 Aar i Jorden, før det spirer.

Som omtalt i min Beretning for 1900 udsaaede jeg 1/2 Kg. *P. cembra* under lysstillet Birk i Huller. Dette Frø var i Aar kommen godt op og havde givet gode, kraftige Planter. Under de samme Birke plantede jeg ligeledes samme Aar nogle *Chamæcyparis lawsoniana* samt en Del *Abies nobilis robusta*. Af disse ere de fleste *Chamæcyparis* endnu levende og ret kraftige, hvorimod Granerne næsten alle sammen ere udgaaede.

Hegnet om Plantagen havde i Aar holdt godt, der behøvedes ingen Reparationer, lige som det ogsaa nu kunde holde Gederne ude, efter at det sidste Sommer var bleven forsynet med et Par ekstra Pigtraade.

Inden jeg forlod denne Plantage, traf jeg Aftale med en Mand om til Efteraaret at dække alle Planterne saavel som de tilsaaede Striber med „Moð“ eller i Mangel deraf med Lyng

Almindelige Bemærkninger.

og lade Dækningsmaterialet blive liggende til sidst i Maj 1903. Forhaabentlig vil man derved undgaa en Del Opfrysning og Frostskaade.

4. Almindelige Bemærkninger.

Af de hidtil udførte Plantningsforsøg synes det foreløbig at fremgaa, at de forskellige Rønarter og Cembrafyre ere de Træarter, der ville trives bedst paa Island. Ingen af dem har taget nogen nævneværdig Skade af Opfrysning eller paa anden Maade.

At de øvrige Arter, med hvilke der er gjort Forsøg, ikke synes at ville trives, tillægger jeg dog ikke nogen særlig Betydning paa Forsøgenes nuværende Stadium. Saa længe Planterne endnu ikke ere bragte i Orden, saaledes at de kunne producere Planter til Udplantning, kan man ikke med Bestemthed udtale sig om hvor vidt disse Planter kunne bringes til at trives paa Island eller ikke. At de fleste Granarter og Bjergfyre ere mislykkede, tilskriver jeg saaledes udelukkende paa den Omstændighed, at vi dels have været nødsagede til at bruge indførte Planter, dels have maattet bruge 2 Aars, altsaa meget smaa Planter.

De smaa Gran- eller Fyrreplanter ere dernæst udsatte for mange Farer. En af de værste Ulemper er den ofte omtalte Opfrysning om Foraaret. Planterne kunne staa friske og grønne helt hen paa Foraaret, men saa snart Varmen kommer i Luften dø de. Enten ligge de løse oven paa Jorden eller ogsaa staa de ligefrem og visne, blive røde. Det bedste er formentlig at bruge store, kraftige Planter, som have været ompriklede, og hvor det kan overkommes dække dem med et eller andet. Muligvis er det Nattefrossten i Forbindelse med Varmen om dagen, der virker ødelæggende paa de smaa Planter, eller maaske er det ligefrem Udtørningsfænomen, eller vel snarest begge Dele i Forening. Interessant er det, at det norske Skogselskab ved sine Plantninger paa Nordlandskysten har gjort netop de samme Erfaringer og raader til kun at bruge kraftige omskoledede Planter.

Der er ingen Tvivl om at mange Træarter ville kunne brin-

ges til at trives heroppe, naar vi komme saa vidt at vi kunne frembringe dem i Plateskolerne, Dog ogsaa paa dette Omraade vil man faa meget at kæmpe imod, naar henses til de Erfaringer, der ere høstede i det nordlige Norge. Aksel Hagemann skriver herom*): „Alt Planteskolearbejde heroppe besværliggøres ved de klimatiske Forhold, som atter ere en Følge af Landets nordlige Beliggenhed. De smaa Naaleplanter vokse sent og før toaarige kan man næppe engang omskole. Og netop i de allerførste Leveaar ere Planterne udsatte for mange Genvordigheder og for mange Kalamiteter, som man end ikke kender sydpaa. Frost, Opfrysning, Museskade og Varme-schütte“.

Det vil derfor ses, at der her paa Island kræves baade Tid og Taalmodighed og meget Arbejde for at opelske ung Skov; men det vil sikker kunne lykkes lige saa vel her som i Norge; thi i flere Henseender ere maaske Islands Dale nok saa heldigt stillede som de norske Fjelde.

Foruden Cembrafyr synes af Naaletræer særlig sibirisk Lærk at egne sig til Forsøg paa Island. En del Eksemplarer, der bleve udplantede i 1900 i en temmelig forkommen Tilstand, synes saaledes at befinde sig ret vel nu. Især synes den at besidde en stor Reproduktionsevne. Jeg har saaledes set nogle Eksemplarer, der i Foraaret 1901 bleve aldeles ødelagte af Frost, samme Sommer give sig til at skyde igen og ved Midsommertid staa friske og grønne.

Af Løvtræer maa foruden Røn særlig nævnes Birk som egnet til at blive skovdannende Træ paa Island. Egentlig burde denne Træart naturligvis nævnes som den første, da den paa en vis Maade er eller har været skovdannende her. Forsøgene med indførte Planter af denne Træart have imidlertid givet et uheldigt Resultat, hvorfor den paa en Maade foreløbig er stillet i Baggrunden for Røn. Hvor det derimod har været muligt at faa islandske Skovplanter, har den givet et udmærket Resultat.

Som omtalt i min beretning for 1900 er det formentlig *Betula odorata*, der danner Hovedmassen af de islandske Krat-

*) Tidsskrift for Skobrug 1902, Side 77.

Almindelige Bemærkninger.

skove, bortset fra, at der rent sporadisk optræder en Bastardform (tror jeg da) af denne og *Betula nana*, hvilken sidste I stor Udstrækning dækker Fjeldskraaninger og Heder samt de aabne Pletter i Krattene, hvor den ogsaa udgør en stor Del af Bundvegetationen. At Frøet af den islandske Birk kan give virkelige Træer, derom vidne de ikke faa ret velvoksne, 25–30 Fod høje Birke rundt om i Krattene. Som Regel optræder nu den islandske Birk som en flerstammet Busk; men dette skyldes formentlig udelukkende de fortsatte Ødelæggelser, den har været udsat for. Ved passende Røgt maa den vist nok lige saa vel her som i det nordvestlige Norge, hvor de klimatiske Forhold og Jordbundsforholdene ere noget lignende, kunne udvikle sig til ordentlige Træer.

Det norske Skogselskab, der med saa stor Ihærdighed og Held arbejder paa atter at klæde de norske Fjelde med Skov, lægger da ogsaa megen Vægt paa Bevarelsen af de gamle Rester af Birkeskove, der have været Genstand for en lignende hensynløs Udnyttelse som de islandske. Man anser det her for en Hovedopgave for Plantningsselskaberne at bevare de gamle Birkeskove, som endnu ere tilbage, saa at Birken herfra atter kan brede sig ud over Landet. Man er fuldstændig klar over, at ødelægges ogsaa disse sidste Rester af Birkeskove paa Nordlandskysten, vil Arbejdet med at frembringe ny Skov blive mange Gange vanskeligere om ikke umuligt.

Det er ingenlunde udelukket, at Islands Fremtid som beboet Land for en Del afhænger af, at de ikke faa Skovrester bevares, ophjælpes og udvides. Ødelægges de og erstattes mede nøgne Grus- og Sandmarker, ville de paagældende Egne affolkes mere og mere og til sidst ligge øde hen. Mon ikke den i vore Dage almindelige Aftagen af den islandske Landbefolkning netop skyldes den Omstændighed, at Birkekrattene efterhaanden ere blevne ødelagte, hvorved Livsvilkaarene baade for Mennesker og Dyr ere blevne betydeligt forringede paa store Strækninger af Landets bedste Egne? Skal der nogen Sinde kunne trives et veludviklet Ager- og Havebrug paa Island, maa det ske i Ly af Skove og Smaaplantninger. Betin-

gelsene herfor ere til Stede, det gælder kun om at udnytte dem; endnu er det ikke for sent; men for hvert Aar der gaar, inden man tager fat paa Skovfredning i stor Stil, bliver Arbejdet vanskeligere og Udbyttet mere usikkert.

Inden jeg slutter Omtalen af Plantningsforsøgene, maa jeg hidsætte nogle Bemærkninger om *Planteskolen i Akureyri*.

Denne er som bekendt anlagt paa Initiativ af Amtmand Briem samme Steds og understøttes pekuniært del af det islandske Landbrugsselskab i Reykjavík, dels af Amtsrepartitionsfonden. Pasningen af denne Planteskole udføres af en Mand i Akureyri, og der er en Fornøjelse at se, med hvor stor Orden og Omhyggelighed han udførte sit Arbejde. Planteskolen var omhyggeligt renholdt, og der var gjort alt, hvad man med Rimelighed kunde forlange, for at give Planterne saa gode Livsvilkaar som muligt.

De Planter, der ogsaa her trivedes bedst, vare de forskellige Rønarter, som alle, naar de vare nogenlunde store, bleve opbundne af Stokke. Af andre Planter fandtes en Del gode 2 Aars Frøbedsplanter af Bjergfyr. De vare dog meget smaa og endnu ikke egentlig tjenlige til Udprikling. Jeg fik 100 af dem til Udplantning i Háls, medens Resten formentlig bleve udpriklede. Endvidere var der en Del gode 2 Aars Planter af Polargran hidrørende fra det Frø, vi i 1900 lod udsaa i Planteskolen. Disse Frøplanters Godhed synes at være et Bevis paa, at denne Granart kan bringes til at trives paa Island naar den plejes tilbørligt i Ungdommen. I 1900 blev her ligeledes af de medbragte Cembrafyr udplantet c. 100 Stkr. 2/2 Planter. En Del af dem ere vel gaaede ud, men det overvejende Antal trives fortrinligt. En Del Birkefrø, der blev udsaaet her, har lige som i vore Plantager givet et temmeligt negativt Udbytte. Det samme gælder om det udsaaede Lærkefrø, af hvilket der kun findes ganske faa Planter.

Baade Frøbede og Udpriklingsbede blive her om Vinteren dækkede med Lyng og Mos, en Forholdsregel, der ogsaa nu i Vinter er bleven forsøgt i Plantagerne.

II. Indhegning af Kratskove og Planteskoler.

1. Skoven ved Háls.

Som tidligere omtalt skulde der i Aar af Skoven ved Háls foruden det lille Stykke, hvor de nys omtalte Forsøg allerede ere udførte, tillige indtages et større Areal til Kultur og Fredning.

Der blev i den Anledning i Vinteren 1901-02 med vilvillig Medvirkning af Hr. Amtmand Briem i Akureyri ført en Del Forhandlinger med Brugeren af nævnte Skov, Præsten til Háls, Sira Einar Jónsson. Disse Forhandlinger førte til, at Præsten med Stiftsøvrighedens Billigelse paa egne og Eftermænds Vegne til Kaptajn Ryder afstod et Areal af Skoven paa 10 Tdr. L. Afstaaelsen skete uden særligt Vederlag til Embedet, men paa den Betingelse at Arealet altid skal holdes fredet som Skov og ikke maa sælges til nogen privat Mand, samt at Præsteembedet skal have, hvad der efterhaanden hugges bort af det gamle Krat.

Stedet blev ikke nærmere betegnet i Kontrakten, idet det overlodes mig efter Samraad med Pastor Jónsson at udvælge det mest passende Sted af Skoven hertil. Hr. Pastor Jónsson stillede sig meget velvillig og imødekommende over for mine Ønsker med Hensyn til Stedet. Jeg udvalgte derefter 10 Tdr. L. lige Nord for det alt indhegnede Areal paa en nogenlunde jævn, sydvestlig Skraaning ned mod Elven, dog saaledes at Grænsen løber c. 100 Alen fra Elven.

Arrealet er omtrent et Rektangel, der har sin største Udstrækning i Øst og Vest. Langs Østsiden skilles det fra den øvrige Skov ved en seks Alen bred offentlig Vej, som blev reguleret. Mod Nord begrænses Arealet delvis af en skovbevokset Kløft. Mod Syd støder det umiddelbart op til det tidligere indhegnede Areal og i øvrigt til Skov, medens det mod Vest skilles fra Elven ved en ganske flad delvis kratbevokset Strækning.

Arealet er ikke dækket af nogen ensartet sammenhængende

Bevoksning, der er store og smaa aabne Pletter af indtil 1/2 Td. L.s Størrelse. De ere dog i Reglen forsynede med en ret god Opvækst af unge selvsaaede Birk, som er i Færd med at arbejde sig op igennem Bundvegetationen, der hovedsagelig bestaar af Dværgbirk og Melbærris. Bevoksningen er i øvrigt mest ungt omtrent mandshøjt Birkekrat, tilsyneladende i kraftig Vækst. Kun paa den vestlige Skraaning mod Elven og enkelte Steder mod Nord findes en Bræmme ældre 10–12 Fod højt Krat i Regelen daarligt formet, fuldt af knudrede og forvredne Stammer, der kun egner sig til Afdrivning. De gøre dog i Øjeblikket Nytte ved at give Læ for den øvrige Bevoksning. Hist og her findes der enkelte velvoksne unge Træer med en Højde af 15–20 Fod.

Ved valget af Steder er jeg gaaet ud paa at faa saa meget ungt Krat som muligt med, fordi det gamle Krat, selv om det hegnes og fredes, ikke bliver stort bedre end det nu er. Øjemedet med Indfredningen er nemlig baade at bevare Krattet mod videre Ødelæggelse og at vise, at det ved god Behandling kan blive til Skov.

Det er nu Meningen at ophjælpe og udfylde det unge Krat samt efterhaanden at forynge de gamle Kratpartier. Dette sidste kan formentlig lettest og billigst ske ved Selvsaaing, naar denne forbedres paa passende Maade ved Hugst og Jordbearbejding. Tillige kan man gøre Forsøg med andre Træarter, der kunne tænkes at passe for Island, idet man her inde i Skoven kan skaffe dem de bedst mulige Livsvilkaar.

Inden for Hegnet blev et lille Stykke af Krattet udhugget og nogle Stammer rensede for de nedre Grene; det huggede spredtes over Bunden for at skærme denne.

Helst skulde man ad Aare søge at faa Arealet udvidet til at omfatte hele den til Præsteembedet hørende Del af Skoven. Man ville derved erhverve et godt Centrum for Plantingsarbejdet paa Nordlandet, idet man her kunde have en Plantør og en stor Planteskole.

Det er de gamle Skovresters store Betydning for Plantingsagen, at de kunne benyttes som Basis og Udgangspunkt for

Plantningsbevægelsen i de paagældende Landsdele. De staa næsten altid paa god Jord, der er i en god Tilstand, netop fordi den er skovbevokset. Man kan derfor i Ly af Krattene anlægge Planteskoler og gøre Forsøg samt forbedre selve Krattene som Eksempel til Efterlignelse.

Arealet blev forsynet med et Hegn af Jernstolper med afvekslende Pigtraad og glat Traad. Jeg skal her hidsætte nogle nærmere Oplysninger om dette Hegn, som maaske ikke ere uden Interesse, da Hegnsspørgsmaalet altid vil komme til at spille en stor Rolle ved fremtidige Skovanlæg.

Det gælder om at finde et Hegnsmateriale, som baade er nogenlunde billigt, nemt at transportere og at stille op og især er stærkt og tæt nok til at hegne mod Faar og Heste. De tidligere brugte Hegn af Egestolper og Pigtraad ere vel meget gode og solide, men een Hest kan sædvanlig kun bære c. 4 Stolper, ligesom disse ogsaa tage uforholdsmæssig stor Plads i Skibene.

Da der i Aar paa Island skulde hegnes tilsammen c. 40 Tdr. Land paa 3 forskellige Steder, var det et ret stort Parti Hegnsmateriel, der skulde bruges. Vi henvendte os der for til forskellige Fabrikanter i Kjøbenhavn med Anmodning om Tilbud paa Hegn efter en nærmere opgiven Konstruktion. Samtidig gjorde vi med Assistance af Kaptain Reck Forsøg med gamle Gasrør som Hegnstolper. Dette viste sig at være brugbart, men da et saadant Hegn ville blive vanskeligt at samle og sætte op og omtrent lige saa dyrt som det Hegn, vi senere fik fra London, blev denne Plan opgivet, tilmed da det heller ikke vilde tage sig saa smukt ud som et almindeligt Jernhegn. Derimod stillede Gasrørene sig adskilligt billigere end de Jernhegn, vi fik Tilbud paa fra herværende Fabrikanter. Vi henvendte os derfor til et Par Firmaer i London og fik Tilbud, som vare betydeligt billigere end de danske, uagtet Konstruktionerne og Materialet var mindst lige saa godt. Vi bestilte derfor hos Bayliss, Jones & Bayliss i London 4500 Yards Hegn,

Hegnet, som har 4 Pigtraade og 3 glatte Traade med 3-10 Tommers Afstand, tættest forneden, er 4 Fod højt over Jor-

den. Det opstaaende Materiel udgøres af: Hjørnestolper, massive, firkantede Jernstøtter, som forneden bærer en stor Plade og i Jordoverfladen et Kors af mindre Plader, og som støttes af 2 Skraastivere ligeledes med Jordplade paa den nederste Ende. Dernæst Strammestolper, dannede af 2 Stkr. svært Pladejern og forsynede med Plader som Hjørnestolperne. Endvidere Mellemstolper af dobbelt T-Jern, hvorpaa der fæstes en Plade i Jordoverfladen, parallelt med Hegnslinien. Og endelig Dropper, Vinkeljern, som kun gaa til Jordoverfladen. Der sættes en Hjørnestolpe i hvert vandret eller lodret skarpt Knæk paa Hegnslinien samt ellers for hver 6–800 Fod; en Strammestolpe indsættes for hver 3–400 Fod, en Mellemstolpe for hver 24 Fod og endelig for hver 6 Fod en Dropper. Paa Hjørne- og Strammestolper sidder der Strammeruller med Palhjul og Nøgletap; i Mellemstolper og Dropper er der Indsnit til Traaden, som fastholdes med drejelige Lukkehager og med Splitter. De fornødne Laager hænge mellem 2 Strammestolper med Skraastivere. Alle Stolper graves 2 Fod ned i Jorden.

Prisen paa et saadent Hegn med Transport, Opsætning osv. blev c. 25 Øre per. løb. Fod. Paa Prisen i England fik vi, da det var en stor Levering og kontant Betaling, 15 pCt. Rabat.

Hegnsmateriellet afgik fra Leith allerede de 1ste Marts og tænktes transporteres ind i Landet paa Slæder. Uheldet vilde imidlertid, at Fjordene baade paa Øst- og paa Nordlandet paa den Tid vare stoppede af Is, saa de paagældende Dele af Hegnet maatte opløses andet Steds og først senere kunde naa Bestemmelsesstederne, hvorfor Omkostningerne fordyredes og Arbejdet sinkedes.

2. Skoven ved Hallormsstaður.

Som omtalt deler Gaarden Hallormsstaður med sit Tun Skoven i Nordskoven og Sydsken.

Her fik jeg ved velvillig Imødekommenhed fra den naaværende Besidder, Sira M. Jónsson, og fra Forpagterens Fuldmægtig, cand. jur. B. Vigfússon, overladt en Del af Syd-

skoven, der bærer navnet „Mörkin”. Den ligger umiddelbart Syd for Gaarden stødende op til Tunet, medens den mod Syd skilles fra den saakaldte „Atlavíkurskógur” ved en ret bred Kløft, hvori en Bjærgbæk løber. Mod Vest begrænses Mörkin af den her omtrent 1/4 Mil brede Lagarfljót og mod Øst af en gennem Sydskoven førende offentlig Vej. Det indhegnede Skovstykke har et Areal af c. 10 Td. L. og danner en omtrent regelmæssig Firkant, der har sin største Udstrækning i Øst og Vest. Arealet er næsten fladt, afbrudt af et Par fugtige Lavninger samt en c. 1 Td. L. stor Myrstrækning, der dog ved en let Udgrøftning kan omdannes til fortrinleg Plantebund. Den Fugtighed, der er til stede paa dette indhegnede Stykke, skyldes kun Overfladevand og kan formentlig fuldstændig fjernes ved en Grøvt oven for Arealet og en anden tværs gennem det.

Jordbunden er i øvrigt fortrinlig Plantebund og bestaar hovedsagelig af leret Sand med vandrette Striber af Ler paa Undergrund af leret Sand og Grus. Til Oplysning om Jordbundsforholderne skal jeg henvise til den netop her foretagne Undersøgelse (Beretning fra 1901*).

Af Arealet er c. 2/3 bevokset med Birk, medens Resten er græsklædt. Bevoksningen indeholder en Del spredte ældre, korte, tykke Træer 20–25 Fod høje og ret velformede. Under og imellem disse findes mandshøjt kraftigt Birkekrat, kegleformede Buske i større og mindre Grupper. Set paa Frastand ligner Bevoksningen fuldstændig ung Opvækst med ældre Overstandere; den gør i det hele et ret frodigt Indtryk og er den Del, der mest fortjener Navn af virkelig Skov. Bundvegetationen bestaar af Græsser og Halvgræsser isprængt en Del Melbær, Blaabær, Løvefod, Løvetand, Violer, Høgeurter med flere.

Arealet blev indhegnet aldeles lige som det i Hálsskógur.

Efter at Hegnet var opstillet tog jeg fat paa Forarbejderne til en Planteskole. Inden for Hegnet i den kratbevoksede Del

*) Tidskrift f. Skov., Bind XIV B, Side 44.

af Arealet udvalgte jeg hertil en nogenlunde jevn Plads med gode Læforhold og hvor Krattet var temmelig spredt, saaledes at Pladsen var nogenlunde let at rydde og planere. Jordbunden, der er passende fugtig og velmundet, bestaar af leret Sand og Grus med en Del store sten, der dog hverken ere flere eller større, end at de lade sig fjerne. Endelig er der let Adgang til Vand, idet en Bæk løber tæt forbi Stedet. Der fandtes Rester af gamle Kulminer.

Bunden var dækket med en temmelig tyk Grønsvær, som nødvendigvis maatte fjernes inden Gravningen. Af forskellige Grunde turde jeg ikke nedgrave den fuldstændig raa, hvorfor jeg med Tørvespader lod den skrælle af saa tyndt som muligt og samle i en stor Dynge for, naar den er bleven tilstrækkelig behandlet og blandet med Kalk og Muld, at bruge Blandingen som Kompostjord.

Planteskolen skal være 1 Td. L. stor; foreløbig ryddes dog kun 1/2 Td. L., af hvilken 3000 Kvadrat Al. dybgraves straks, medens Forpakteren paatog sig at bearbejde andre 3000 Kvadrat Al. mod at maatte tage en Afgrøde Kartoffler deri.

Sluttelig skal jeg oplyse, at Hr. B. Vigfússon i en kratbevokset Lavning Vest for Gaarden ned mod Floden i 1901 havde udplantet en Del Bjergfyr og Hvidgran. Planterne vare forskrevne fra Danmark og naaede først at blive udplantede i Midten af Juni Maaned. Det var store og kraftige Planter sandsynligvis 5 Aar gamle. Af Granerne vare en Del udgaaede; men alle Fyrrene vare gode og havde skudt kraftigt. Ingen af Planterne havde taget Skade af Opfrysning. De vare plantede i gravede Rækker tæt under Birkebuskene og havde ikke været dækkede i Løbet af Vinteren. Dette gode Resultat synes at stadfæste, at man bør bruge saa store og kraftige Planter som muligt; saadanne Planter ere dog vanskelige at sende saa langt. Har man først Planteskolerne paa Stedet, stiller Sagen sig anderledes.

3. *Plantagen og Planteskolen ved Rauðavatn.*

I min Beretning for 1901 omtalte jeg, at der i Reykjavík, særlig paa Initiativ af Lektor Th. Bjarnason, var bleven stiftet et Aktieselskab kaldet „Skógræktarfélag Reykjavíkur“ med det Formaal at erhverve og tilplante et Areal paa s. 20 Td. L. omtrent 10 Km. fra Reykjavík ved en lille Sø Rauðavatn. Atierne ere paa 25 Kr. pr. Stk., og der er nu tegnet i alt c. 80, hvoraf Halvdelen er indbetalt. Selskabets Forretninger varetages af en Bestyrelse paa 4 Medlemmer, hvis Formand er Overlærer St. Thorsteinsson i Reykjavík. Foreløbig ledes Plantningsarbejderne af mig. De tegnede 2.000 Kr. ere imidlertid utilstrækkelige til Fuldførelsen af Arbejdet, hvorfor Selskabet ogsaa vedblivende søger at erhverve nye Aktionærer samt haaber paa Støtte af de kommunale og lovgivende Myndigheder. Syd- og Vestamtet har allerede tilsagt Selskabet en aarlig Understøttelse paa 150 Kroner.

Arelet er dels en jævn græsklædt Bakkeskraaning med Helling Syd-Sydvest, dels et Stykke jævn svagt kuperet Hede med en ret kraftig Vegetation af Græs, Lyng, Melbær, Blaabær, Dværgpil, Engelsk Græs m. m. afbrudt af enkelte stenede Partier og græsbevoksede Lavninger. Bakkeskraaningens omfatter 3-4 Td. L. og har en tunagtig Græsvækst som Følge af, at der i sin Tid har ligget nogle Faarestalde, hvoraf der endnu findes Rester; de omgivende Bakkedrag yde Læ for nordlige og østlige Vinde. Jordbunden er, naar undtages enkelte Steder, hvor Fjeldet naar omtrent til Overfladen, ret dybgrundet og bestaar af en Blanding af Ler, Grus og Sand med store Sten; især paa Bakkeskraaningens er Jorden aldeles fortrinlig til Plantning, skør og velmuldet; Fugtighedsforholdene ere ogsaa som Helhed ret gode, kun mod Sydøst findes en større Lavning, der let Vinter og Foraar oversvømmes af tilstrømmende Regnvand, som dog let kan ledes ud i Rauðavatn.

Hele det her omhandlede Areal blev indhegnet med samme Slags Hegn som de nyerrhvervede Skovpartier ved Háls og Hallormsstaður.

Der skal dernæst anlægges et passende Vejnæt, idet Plan-

tagen af Hensyn til den nære Beliggenhed ved Hovedstaden og ved Bredden af en lille Sø med Udsigt til nogle smukke gamle kratere Kaldet „Rødhøjene“ [Rauðhólar], med Tiden tænkes brugt som Lystanlæg.

Til en Begyndelse blev der i den tidligere omtalte Bakkeskraaning gravet 8000 Huller 12 x 12 Tmr. i en indbyrdes Afstand af 2 Fod fra Midte til Midte og 4 Fod mellem Rækkerne. Disse huller skulle i Foraaret 1903 tilplantes med alm. og amerikansk Røn. Tillige blev der i det sydvestlige Hjørne af Plantagen gravet nogle Hundrede Huller, hver det er Meningen at plante Cembrafyr og Bjergfyr.

Ved Forhandling med Aktieselskabets Bestyrelse havde jeg paa Landskassens Vegne erhvervet Ret til inden for Plantagens Hegn at udtage c. 1 Td. L. til Planteskole efter eget Valg. Jeg udvalgte et Stykke af Bakkeskraaning.

Af Planteskolen blev 1/4 straks dybgravet, hvilket var ret kostbart. Græstørven maatte føres bort, da jeg ikke turde grave den ned. Arealet maatte derefter planteres, og Gravingen vanskeliggjordes ved en Mængde Sten, af hvilke mange vare saa store, at de først maatte sprænges, inde de kunde føres bort. Jorden der imidlertid fortrinleg, flere Steder gruset, bestaaende af lerblandet Sand af en kraftig mørkbrun Farve.

Planteskolen skal omgives med en 3 Fod høj Jordvold, af hvilken allerede en Del er bygget. Paa Skraaningens oven for Planteskolen og ned langs den ene Side er der gravet en Grøft for at opfange det nedestrømmende Snevand, inden det naar Planteskolen. Langs dennes nederste Del ved Skraaningens Fod er der ligeledes gravet en Grøft for at optage tilstrømmende Vand fra de øvrige Dele af Plantagen, der helde herimod. Oven for og paa Siderne af Planteskolen er der I Skraaningens gravet Huller, hvori der til Foraaret skal udplantes Røn for med Tiden at skabe Læ.